

ERDELYI HÍRADÓ

Kedden, November' 24-dikén, 1829

Portugallia — Nagybritannia — Németország — Burkusország — Muszkaország
Törökország — Jelentés.

Portugallia

Lissabon, oct. 14. — A' portugalli Kö-
etnek az Escorialban lett elfogadására 's
'szerént, a' régi lézengő híreknek meg-
alóságosúlásokra, azt kérdik azok, a'
ik ezt a' spanyol lárvát oly' hosszú ide-
szemmel-tartották — mit fog ehhez Don
'edro szállani, hogy az ő' leánya' jus-
ai felett ilyen módon teszik a' rende-
ést. Ere a' kérdésre nehéz volna még most
megfelelni. — Don Miguel, nem felejt-
eti-el Chaves-Marquist, hogy ez, eze-
tt egynehány esztendővel kikialtatta ma-
gát portugallus Királynak, mint II-dik
Manuel; úgy hogy, nem lehetetlen, hogy
'Marquis ismét elébbi számkivetése'hely-
yére veszi-magát (Bayonnebe), a' hol
'Don Miguel' megérkezése előtt volt.

A' Timesben, oct. 26-dikán, e' van:
A' mi' lissaboni Levelezők szomoru ké-
bét festi-le Portugall' mostani fekvésé-
nek; — — — — —
— — — — —
— — — — —

Minthogy az adó hátra-
marad, kéntelen volt Don Miguel, hogy
nódot találjon saját védelmére fegyver-
es erőt szerezni, pénzt kívánni a' bank-
tól; a' mi, ezen intézet' hitelét semmivé
ette. Ez az egyetlen-egy, még fenn ál-
lott intézete a' konstitutiós igazgatásnak,
mely az ő' végtárgyát ekkorig nagy vi-
gyázattal teljesítette, és igazi hasznára
volt a' kereskedésnek, azon lépésen áll,

hogy a' kényerőnek hozzá nyúlása alatt,
elaludjon. Bekívánta az, a' Notáit, és mi-
helyt ezek ki lesznek fizetve, be fogja
zánni foglalatosságait. — A' Terceirára
ment hadi-szállítvány' rossz kimenetele,
még a' Don Miguel' baráttjainál is igen
meggyengítette az ő' országlásáhozvaló
bizodalmat. A' békételenségnek és habo-
zó hajlandóságnak ezen okaival, eggyesi-
ti magát a' kereskedésnek tsaknem egész
félbe-szakadása, és a' manufacturái szor-
galom' megrekedése. A' nép' alsó klas-
sisa, nem talál magának munkát és kénye-
ret; 's a' földbirtokosok jövedelmeit, nem
fizetik-be. Ollyan állapot mellett, nints
a' politianak ereje a' fosztogatást 's erő-
szakot meggátolni; 's halljuk is, hogy
Lissabonban mostanában 24 tolvajság e-
sett egy éjjel, mellyeknek némelyikénél
gyilkolás is történt. — Ezen általános lefes-
tés' valóságát, magános tettek' elő-beszél-
lése által bizonyítják. A' dolgoknak ilyen
állapottja reménységet nyújt — ha bár
gyengét is — ára, hogy a' D. Miguel' ural-
kodása nem fog sokáig tartani. E' mel-
lett, fellázzadt szívünk' ellenére is, meg-
keli vallanunk, hogy végre a' D. Miguel'
megesmerése, ha tsak az ő' saját népe
ellent nem áll, elkerülhetetlen —
ha bár annyira megsértené is az a' mi' er-
költsi érzéseinket, még is elmúlhatatlan-
nül kívánnja azt a' szükség. De, vajha ez
a' lépés tsak egy minutummal-se esne ko-
rábban meg, mint a' midőn az, elmúl-

hatatlanul szükséges. Azomban, talán eshetik valami, a' mi ezt a' rendszabást elhárítja. —

Nagybritannia

Egy neápolji levélben e' van: "Görögország' Elölülője, úgy láttzik nagyra betsüllí egy jó-forma görög tengeri-erő' felállítását. Nem tsak a' jelenvaló hadihajókat szándékozna mind megtartani, hanem azt is beszéllik, hogy egy nagy Hatalommal alkudozásban volnának, mely bevehető feltételek alatt, a' görögországlószéknek sok nagy hadi-hajókat általengedne; de a' mellyeket a' Görögök tartozzanak felemlberelni és készíteni.—Kétségszékivül megteszi az ezt, és a' hajókat mint igen betses ajándékot, úgy fogja nézni. Hát, ez annak a' módja, a' mint Muszkaország a' maga' hajóserégével a' középtengeren bánik. Hát, utóbbi Caput ez a' setétség-kötésben. Meg kell-é azt Muszkaországnak engedni, hogy görög zászló alatt egy tengeri erőt állítson-fel, hogy betsület hajhászását lárvázza? Hát, nem parantsolatja alatt van-é már Capodistriás Gróf és a' hadsereg? Még egy tengeri erő is kell neki? Muszkaországnak kinyilatkoztatott iparkodásából, hogy hadi-hajókat küldjön a' középtengerre, mindég azt hoztukki, hogy még további szándéka is van neki; és ímé, itt kezdődik a' titok' bibéje kibontakozni. Meddig akarja még Anglia elnézni, 's habozni a' munkával?"

A' Morning-Journal így menti a' békekötést a' muszka Tsászár' részéről: "A' Czar-é annak oka, hogy Mahmud sorra 'sinegelteti derék vitézzeit, hív szolgálit? Ó az oka, hogy Maison Gen. a' török várvédeket Móreából kikergette? Ó az oka hogy Codrington Adm. a' török hajókat Navarinnál felégette? — Hagygyák-félbe tehát az ő' bevádoltatását, hogy ő' aratta-vólna a' szövetségesek' nemes-

lelkü segedelmeik' gyümölsét: mert, egyedül-tsak ők azok, a' kik mindent tettek; ő oszlán tsak sétált Konst.poljba, és semmit-se hagyyon-el hogy hasznát ne venné, a' mi tsak természeti következtése Frantziaország' és Anglia' jó-akarátjának és a' muszka hadsereg győzödelmének. — A' Quotidienne ezt a' jegyzést teszi reá: "A' Miklós Tsászár' mérséklete' ditsérésének nagyon különös és tulajdon módja ez! A' Tsászár, mérséklettnek és nemes-lelkűnek mutatta magát a' Sultánhoz, mivel' nem felejtette-el, hogy ez, 1812-ben, azon órábau, midőn Muszkaországot 600,000 ember, Bonaparte alatt, megtámodta, a' helyett hogy a' környületnek hasznát-vette volna, ráállott a' béke-kötésre Sándorral. Ezen nagy Monárcha öttse vissza-fizette most a' Sultánnak a' nagylelkűséget nagylelkűséggel. Távól legyen, hogy ötet ezért öltésárolnok, inkább örvendeni kellene, hogy a' fejedelmek' szívében, nem mindég tsak betsület-hajhászó politica nyeri-el a' győzödelmet, a' betsület és köszönet-ézés felett.

A' Morning-Chronicle ezt mondja: "A' német Journálok jelentik, hogy a' Sultán egy rendkivülvaló Követet küld egy különös hagyással Pétervárra, hogy a' muszka Tsászártól a' békekötés' különböző tzikkeljeinek mérsékléseit megnyerje. Ha a' Sultán valami Követet keresztény udvarhoz küld, annak, minden esetben rendkivülvaló Követnek kell lennie: mert, ekkorig még, a' mennyire mi tudjuk, soha-sem alatsonyította magát a' Porta annyira meg, hogy olyan lépésre venné magát. Mindég tsak ahhoz volt ő szokva, — Követeket elfogadni, de soha egyyet-se küldeni, és az a' törvényes láb (mint Geldfuss), mellyen az olyan Kereszténykutyák Konst.poljba botsattattak, nem kevésé törte volna meg az ő' gögjöket, ha nem volt volna na-

on neveltéges ahhoz, hogy az ő ér-
esseket megsértse. Most, által - látta a'
ultán, hogy ha Európában tovább is a-
ar lakni, apránként az európai mód-
oz is kell neki magát szabni.

A' Globe újj tzikkeje a' török bé-
ességéről: "Nem kívánunk a' Monarchák'
elekedeteinek kedvezőbb magyarázatot
dni, mint más emberek' tettei hasonló
örnyületek között követelhetik: de ha
ragokat úgy viselik, hogy magokvisele-
e, tsak kedvező ítélet-tételt enged-meg;
gy, azt mondjuk-ki, tsak, a' mi magát
eresetlenül elő-adja. Tsak a' lett-dol-
okat nézzük-meg, mellyek az utolsó Kö-
ést megelőzték, 's a' Kötést magát; a'
Miklós Tsászárr' magaviselete úgy jelen-
neg, mint igasságos és mérséklett. Hogy
z politika, méjjséges politika, mint né-
nellyek feltenni hajlandók, nekünk úgy-
áttzik, nem ellenkezik a' mi' állításun-
al; mert, politika és jus, nintsenek leg-
ább szükséges ellenkezésben egymással.
Az előttünk álló környületekben, jól meg-
tall gondolni a' Tsászárr' szándékait. Az
ő' fején, sem oka, sem érdeme nem fek-
zik azon kolossalis hatalomnak, a' mely-
re Muszkaország' kapaszkodott; és, ha va-
laha, Monarchák' szeméjjét, characterét
ehetne megtámodui; úgy a' Muszkaor-
szág' szörnyü bírtok-nagyobbodása' okát
nkább kellene Európa' más Souverain-
jei' nyakába varni, kik a' bétsi Kötést
elfogadták, mely által a' muszka ural-
kodás' kiterjedése Finnlandra és Lengyel-
országra megerősítetett. Még az utolsó
háború is Törökországgal olyan rend-
szabás, mellyet Sándor Tsászár készítet-
el, és a' környületek között egygyik, mely
eleinte leginkább szerzett gyanút, a' ma-
nifestum' követeléseinek határozatlansá-
ga, azon feltételek által, mellyeken a'
békesség megkötetett, a' tökéletes meg-
elégítésig megvilágosítottat.

London, oct. 24. — A' Morning-
Chronicle így világosítja a' bengáli ka-
tonaságnál uralkodó békételességet: "A'
Tisztek, Indiákon ugyanazon sóldot húz-
zák, a' mit az Angliában szolgáló Tisz-
tek. Kapnak még ők pótlékot is, az ügy-
nevezett Battá-t, szabad szálláson kívül,
vagy a' helyett annyi pénzt. Miolta a'
Kompánia katonai erőt tart, mindég prin-
cipiumul uralkodott az, hogy a' Tisztek
a' táborban az egész battá-t, békesség'
idején pedig, annak, tsak felét kapták.
Tsak egy részére-nézve a' bengáli sereg-
nek, vólt ezen szokásban kivétel, mely
rész eleitől-fogva, egy, számos esztendők-
kel azelőtt felvett hibás rendszabásoknál-
fogva, mindég egyforma mennyiségü pót-
lást húzott, várvéd-fővel szintügy mint
mikor táborban vólt. Egynehány eszten-
dővel azután, felfedeződött ez a' tévej-
gés, 's parantsolat ment eránta, hogy
jobbítasson-meg. Sok halogatás után,
megesett osztán egyszer. Azomban, ez
a' rendszabás az anglus keletindiai had-
sereg' 2000 katonatisztszei közzül tsak mint-
egy 270-t illetett; és, éppen ez a' rend-
szabás az, mely a' bengáli katonaság' bé-
kételességét felindította. Egyformává ten-
ni a' töldást a' Tiszteknek Indiák' min-
den Praesidiumaiban, valóban kívánatos
tárgy vólna. Azt erőssítették vólt, hogy
ezt, tsak úgy lehetne megejteni hogy min-
den tsekéljebb fizetést a' nagyobb fize-
tések' nagyságára emelnék-fel: de sze-
rentsétlenségre, nagyon is igaz az, hogy
a' fiuantzia' szüksége, mely ama' hosszú
és költséges Birmán-háborúból száрма-
zott, semmi katonasóld' felemelését nem
engedi-meg.

Halljuk most a' Globe and Travel-
ler' okoskodását is ugyanezen pártütő-
forma Kérőlevélről. "A' hol olyan lé-
lek uralkodik, a' mint ezt magános le-
velek Indiákról festik; nem messze va-

gyunk már ott a valódi fellázadástól. A' beadott emlékirások, a' pattantyúságtól, egy lovas- és egy gyalogság-seregétől, 's az orvosi Stábtól jöttek. Lehetetlen meg nem ütközni az indiai sereg' fenyegető állásán. Ezen sereg' Tisztei — kiket tulajdonúl, magának a' seregnek lehet nevezni, mivel a' benn született katonák ő-alattok, nem egyebek akarat-nélkülvaló műszereknél — olyan férfijakból állanak, kik Angliát, már gyermek-korokban oda-hagyták, 's az ő értebb esztendejekben, senkivel egyébbel magoknál nem voltak társalkodásban, semmi köz-vélekedést, semmi haszonérdeklést nem esmérnek, hanem csak az ő bajtársaikét. Olyan környületek között, nem lehet tsudalkozni, ha ők erős sereghajlandóságot árúlnak-el, és egy valódi caste-t (indiai nemzetség-törököt) tesznek. — Az a' levél, melyet a' Globe ezen elmékedésekhez ragaszt, Cawapore-bólvaló, febr. 28-dikáról szöll. E van benne a' többek közt: "Tudja Urásod, hogy csak a' Ganges mellettvaló tartományok, 50 millió lakossal bírnak, azaz, két-annyival mint Nagybritannia. — Nem mutat a' história példát, hogy egy olyan szélesen kiterjedt és számos nemzet hosszason maradt volna más nemzetnek alá-vetve, mely oly' szörnyű távol-vált volna attól, és oly' sokkal kevesebb lakosa volna. Az országglószék, nem támoszkodhatik itt azon gyökérértelemre, hogy ő' physice elég erős volna engedelmességet parantsolni. A' távolság, a' clima 's az Európaiak' kevés száma ebben a' tartományban, ellent állanak elegendő hadi erő' készen tartásában, hogy a' benn-születetteknek ellent-állhassanak, azon esetben ha ezek seregestől felkelnek. A' benn született katonaság, ámbár azok mi-mellettünk hartzoltak 's ontották saját véreket, a' lakosok' seregbőlvalók,

ugyanazon hajlandóság lelkesíti azokat, kedvetlenség köz-érzése indulhat-fel azokban; 's ez az érzés napfényre isjött már. Teljes meggyőződéssel jöttünk-mi ebbe a' tartományba, hogy 'söldünkhoz és annak pótlékához soha és semmi esetben nem nyúlnának, tisztességes kárpótlás azért, hogy magunkat barátainktól 's rokonainktól számkivetettük, hogy Hindustán' pereselő síkján, magános szomorú életet tzepeleünk. Az egész katonaság seregestől áll-elő, 's protestál az őrajta folytatott igasságtalanság és kegyetlenség ellen; és ha meg nem hallgatták azt, elébb, mint Urásod ezt a' levelet kezében tartaná; úgy, igen hihető, hogy ez a' tartomány nyilvános lázadásra fakad: mert, mit tehet az ember egy ilyen Országban, katonaság nélkül.

Németország

Göttingeni tudósítások szerint, a' Bajor Koronörökös Ökir. Magassága, megérkezett oda oct. 25-dikán, és elfogadta az akadémia' Senatussa' udvarlását, mely Neki a' Fő-iskola' örvendezését szerentsés megérkezésére által mondotta, mely iskola az Ö' Fges. Attyát is, mint Koronörököst, akadémiái polgárjaihoz számlálta.

Burkusoország

Berlin, oct. 24. — A' Sultán' részéről, végre, elő-állott megerősítése a' Muszkaországgal kötött békességnek, letsilapította már az ellenkező híreket, melyek itt elterjedtek, és örömost hitték volt; mert a' publicum nem vehette-rá magát, hogy azt ne-reménylje, mely már bizonyossá lett. Ha volt valaha a' köz-vélekedés egyességben, abban volt az itt, előre örvendezvea, hogy egy vitez keresztény sereg az Osmanok' fővárosában benyomúl, és a' kereszt' jegyét, ismét lehet látni a' Sofia-templomon. A' közmeglepettetés tehát, melyet a' bizonyos béketudósítás szerez, kettős, egymással

lenkező. Egy részről, kívánják azt kétségbe hozhatni, a' mi pedig bizonyos; em akarják által-látni, hogy a' politiai és kereskedési szerkezetek' szükséges j formái minden akadály nélkül munkába vétethessenek; ebben akarják a' jöendő meghasonlás' tsiráját látni. Az Aususokat, a' frantzia Ministeriumot teurri készülétekben, Austriát népkatonag' felállításában burkus módon, foglaltoskodtattják; egy szóval, minden törtetre valamit szabnak, s ezen szabásokoz, történeteket gondolnak-ki. Más oldalról, örvendenek a' békességnek, még edig nem tsak azért, hogy általjában tsenes bizodalmas jövendőt ígér, hanem, mivel' a' muszka Tsászár documentált hajndósága nagy fajta felséges mustrátád, mely a' ditsőség kapuinál rendeltetett s a' győzödelem' tetőjén teljesedett-be, gy tündöklő-tetön, a' hol a' maga-tarztatás, a' böltsesség' legnagyobb erőt bizonyítottja. Örülnek itt ennek a' békességnek; mert mi, méltó büszkeséggel mondhattjuk, hogy kétség-kivül a' mi' kabinétunk, sőt hogy hihetőleg, Kirárunk' nemes szeméjje' együütt munkálódott ezen következései, valóban minden elő-látáson feljül vannak. Egésszen rszágglőszékünk' szokott módja szerint - vakító hánykódást megvetve, és tsenes hatalmas erővel munkálódva — nem ölt korábban a' mi' Zeitungunk közzül gyben is szó Müfling Gen. küldtetéséről; és még akkor is, mikor már külsődi Journálok, ezen küldtetés emiens következéséről szólottak, s a' mi' taatszeitungunk nem kerülhettem-el, nagy ilagosságot nyújtani felölle, bizonyos teintetben elharittja magáról Európa' köntönét, és eltakarja Burkusország' részétét a' nagy békemunkában egy szeremes discretio fatyolával. Minthogy már ost tehát a' közvélemény, nemes büsz-

keség, öröm és még is megsalattatott reménység között haboz, a' politikai mozgások barometruma, a' Státuspapirosok' foljamatja, tsendesen viseli magát.

Muszkaország

A' pétervári Journálban, oct. 27-dikén, e' van: "A' munkás hadseregtől bejött utolsó tudósítások oct. 6-dikáról, azt itt következőket jelentik: "A' mi' seregeink, foljvást tökéletes nyúgodalomban, ugyanazon állásokban vannak, kivévén némely apróbb változásokat, Rumeliában, mellyek szükségeseknek láttztottak, az albaniai katonaságot, mely a' békesség' megkötése előtt, Widdinből Sophiába ment, jobban szemmel-tartani. Az ő' vezérjek Skutári Mustapha-Basa, ki ezen egész háború alatt még tsak a' fület-se mozdította, legkissebb részt-se vett az ellenségeskedésben ellenünk, és Sophiába-érkezése után aug. hónap-öltta, legkissebb mozdulást sem tett, észébe jutott sept. közepé-táján, és seregeit közelíti a' mi' általunk elfoglalt helyekfelé, hogy annál-könnyebben szerezhesen tartást katonáinak. Erre-nézve, elindította előseregeit, Emin-Basa' vezérlése alatt, Philippopolj-felé, az alatt míg Keusse-Mehmed-Basa, ki Haszköiben, Philippopolj és Adriánapolj között táborozott, úgy mutatta magát, hogy a' mi' katonaságaink által elfoglalt város Dimotico-n- által útazua, hogy Usum-Kupri-fuluba mehessen, mellyet neki téli-szállásul mutattak-ki, de a' mi' karikánkban fekütt. — Észre-vévén a' Fővezér ezen mozdulásokból, hogy a' török vezérek nem tudnak a' békekötés-öltta a' mi' katonaságaink erántvaló kötelességeiket, és minthogy ő minden bal-értelmeket, mellyek a' jó egygyességet megzavarhatnák, el akarna kerülni; tehát a' scutári Basának, valamint a' többi Basáknak is, mindjárt tudokra adta, hogy

nekik, az ő katonaságaikkal, nem tsak a' mi' fekvéseink körébe nem szabad be-nyomúlni; hanem, hogy az egyesség szerént, még azzal is tartoznak, hogy a' mely állásokban a' béke-tudósítást vet-ték, ott maradjanak; hogy e' szerént a' török katonaság' minden mozdulása nyomon félbe - szakasztasson; külömben, kén-teleníttetnek látná magát a' Fővezér oly-lyan rendszabásokhoz nyúlni, hogy an-nak ellene - álljon. Nagyobb elővigyázat' ked'éért, elindult Rudiger Gen.-Hely-tartó a' maga' seregével Adriánápolj-ból ugyanazon időben, Mustapha-Basa (Dsche-tair) falu - felé, 's elfoglalta a' Maritza' jobb partját, az alatt míg az Uhlanus brigade, Scheremetieff Gen.-Máyor' pa-rantsolatja alatt, Irepoli-ból Dimotico-felé rendeltetett. Sept. 26-dikán felidéz-tette a' Fővezér a' török vezéreket min-den mozdulás' félbe - szakasztására, 's fe-leletet vett 28-dikán, melyben a' volt, hogy a' skutári Basa az ő' (Diebits-Sa-balkansky) kívánságára, seregeinek me-netelét felfüggesztette, mellyeket ő azon nehésséggel, hogy ha tovább azon hely-ben maradnának, nem lehetne nekik é-lelmet szerezni, mentetett. A' hónap' 29-dikén, bejelentették a' Porta' meg-hatalmasítottai, hogy ők Konst.polj-ból a' békekötés' megerősítését megkapták. Oct. 1-ső napján, vissza tért Rüdiger Gen.-Helytartó, seregével együtt Adriánápolj-ba, és 2-dikán beérkezett oda a' sereg' nagy része, mely Dimotico-ba rendeltetett volt, a' hol tsak egy gyenge szakaszt hagytak. Mindjárt azután, hogy a' scutári Ba-sa' által el kezdett seregek' össze-huzásá-ról tudósítás érkezett, parantsolatot-vett Kisseleff Gen. Adjutans, aug. közepe-felé, Oláhország' és Silistria vára' védelmezésé-re a' seregek' elmúlhatatlan számát hátra-hagyván, seregének többi részével a' Du-nán által - menni, és scutári Mustapha-

Basa ellen nyomúlni, ennek a' seregét széjjel-verni, 's ezeknek a' részéről min-den próbatételeket megakadajoztatni. — Kisseleff Gen.-Adjutáns, az Albanusok' mozdulásának Widdinhöl Sophiába, meg-hallására, sept. 12-dikén megindította e-lő-seregét, mely 4 tsapat gyalogságból, 8 eskadron lovasságból, 500 Kozákból és 50 ágyúból állott, Geismár Báro Gen.-Adj. vezérlése alatt, Rachovából Wra-tza-felé (Sophiától északra) sept. 14-di-kén, elfoglalta ez a' sereg a' mondott vá-rost, 's a' többi nép, mellyet Kisseleff Gen. kirendelt, hogy a' Duna' jobb part-ján dolgozzon, által-ment ezen a' vízen, elhagyta Rachovát 19-dikén, hogy Wra-tza-felé menjen. A' Kisseleff Gen. sere-gei, nyomultak, minekutánna ezt a' já-rást nagy sebességgel elkövették, ettől a' várostól tovább, és elérték már a' Balkán' allját, a' hol az ő' elő-seregei a' szor-ross utakat, Novotseli falunál elállották, midőn ezen állásokban, a' békötés' be-jelentését megkapták. Ezen seregek' fő-tsoportjának vissza kellett 'hát már most Wratzába fordulni, 's elő-seregét, Re-bertehova falunál, elő - tsapatjait pedig Novotselinél hagyta.

Oct. 27-dikén, délután 1 órakor bo-tsátották-le a' fő admirálitás-műhelyről, Tsászár ÖFge', a' Koronaörökös Ö-ts. Mag-gassága' és Michael Pawlowitsch Nagy-hertzeg' jelen-létekben, a' "St. György a' győző dalmes" nevű orloghajót*), melynek a' kiel-jét (la quille = talpge-renda a' hajó' feneke' közepén, ütköző) dec. 17-dikén, 1828, tették-le. Iszakow, hajó-insenör-Obester építtette azt, tölgy-fából. Papa-Jegorow első rangu Kapi-tány fogja vezérelni. — Poltawa hajónak is dec. 17-dikén tették-le a' talpgeren-

* Orlog = háboru, had. Hibető, I. Péter vit-te ezt a' hollandus szót Saardamból a' hazájába, a' hajó-építő-mesterséggel együtt.

láját 1828-ban, melyet oct. 24-dikén botsátották-le az építő lejtős padról (planum inclinatum). Itt is jelen volt a' Tsászár és a' Koronaörökös, ki a' lehotsátó machina' minden zegzugját és bibéjét negtudakozta, és okoson botsátkozott be-é a' hajóépítés' mestersége' részeibe. Ezen hajó commendansává tétetett Metaca, ki a' várnai vár' ostromlásánál Flo- ra 44 ágyús hajót vezérlette; mellyen a' Tsászár Odessaba és vissza utazott.

Törökország

A' békesség' kihirdetése-ólta nagy békesség uralkodik a' Törökök között, és a' Basa végezte volna el magában, hogy a' Sultántól minden engedelmességét meg-nyonja. Azt is hozzá teszik még, hogy a' Sultán' léte rendkívül bizonytalan volna, akár mint fordulhatnak a' történetek. A' kereskedés, kezd már emelkedni; hanem, különös az, hogy az arany kivált a' du-atenek, a' helyett hogy emelkednének a' betsekben, mint ezt a' Porta' fizeté- seiből gondolni lehetett, inkább alább szála- nak. Külömben, ez nem tsuda; mert a' békekötés' tzikkelje, mely a' fizetésről szól, hollandus-aranyat kíván, mellyel ezen a' vidéken nem sok ember bajlódik.

A' despotai országokban, mint már Törökország, seregestől lehet az embe- reket össze-gyűjteni, valamig-tsak az or- záglószék erős. Félelem és nem-függség nagy jobbágyi hűség a' banás' módja. Mi- lyet ez az indító principium nints töb- bé meg, a' lakosság passive viseli magát. Hányszor nem láttunk már Indiákon ha- almas országlásokat egy pillantat alatt lenyészni, midőn a' jobbágyok a' gyö- rődelmesekekhez állottak. Kis-Ásia az az or- galj, mellyet a' Törökök tulajdon hon- oknak tartanak, a' hol még leginkább ehete fanaticismust feltenni: és még is az- latt, míg a' Muszkák egyikik várost a' másikat után szedegették, a' nép, vagy pas-

sive maradt, vagy a' hódoltatóhoz tsap- ta magát. Burkhard, a' ki valóban jól meg tudta ítélni Oriens-t, azt állítja, hogy vallási semmi-részre-hajlás, a' Törökök- nél igen közönséges; és Mac Farlane azt mondja az ő' derék útazó Munkájában, hogy az Islam átaljában, mint a' nagy vallás-systemában egy, süjjezés-közben van. A' távol fekvő Keletindiákon, meg- nyírte neki a' szárnyát Anglia; Török- országban, eltávozott attól a' fellengős honni büszkeség. E' szerént, könnyen meg- eshetik, hogy annak teljes elpusztulása ép- pen olyan hirtelen fog elérkezni, vala- mint az felállott és elterjedt; 's az a' jö- vendő nem igen vakmerő, hogy egy- néhány száz-esztendő alatt, Mecca' ki- rekesztő hite Afrika' belsejébe vagy A- rabia' sivatagságaiba fog számkivettetni.

A' köz-Journálokban van egy levél Triestből, oct. 21-dikéről, mely ezt be- szelli: "Corfuból ide érkezett egy gőz- hajó által, az a' hír terjedt itt el, hogy Capodistrias Gróf, egy, Anglia' és Fran- ziaország' Ministereinek helybehagyása- val meghatározott úthoz készül a' musz- ka főszállásra, Adrianápoljba. Azt mond- ják, Enosnál szállana-ki a' hajóból 's folj- tatná úttját a' földön. Most 'hát azt re- ménylük, hogy Capodistrias Gróf a' gö- rögországlószék' előtt fog maradni, 's e- zen tulajdonságában a' végszakasztó al- kúdozásokban a' görög ügybajok felett, részt fog venni. Bukurestből írják, hogy ott egynehány nap-ólta (oct. elein) is- mét fogadják a' szállásokot; 's nem ké- telkednek rólla, hogy Geismar Gen., se- regének egy részével ide jön vissza.— A' scutári Basa, ez a' hartz után legény- kedő derék vitéz, elkezdette katonáit hon- jokba botsátani; oszlanak 'hát már most azok mindenfelé.— A' Giurgewo' vára' által-vételére kirendelt Biztosok elindultak már onnan, oct. közepe előtt. Mind itt,

mind Jassyban — de még Odessában is, még-pedig a' belső városban — újra el-kezdődött a' pestis. — Ha ott is minde-nütt olyan erős tél állott-be, mint Erdélyben e' hónap' 21-edikén; talán clo-rur nélkül is elejét lehet venni a' pes-tis' felénk' harapódzásának.

Jelentés

Közelgetvén az Erdélyi Híradó' életének 4-edik esztendeje, szokás sze-rént jelenti annak kiadója, hogy az, a' beállandó 1850-dik esztendőben is ugyan-azon taxa mellett folytatatik, egész esztendőben 10, félben 5 for. conv. pénz-ért. — A' Mértéktár' Első Kötete, mely London-on végződik, keszen lessz e' mostani esztendő' vége előtt: a' Második vagy utolsó Kötet, kijönn a' kö-vetkező e-ztendő' első felében, úgy és a-azon útonmódon mint az Első. De ha az úgy keresztelt Társalkodó (Miscel-laneum-Tóldalék, melynek egész esztén-dei taxája, a' Híradón kívül, 5, fél-esztendőre 2 és fél forint volna conv. pénz-ben) az akarat szerint, a' rég' megha-tározott 1850-adik esztendőben elindul-hatna, mely az ő 1-ső esztendejében egy-néhány buzgóbb Hazafiaktól függ; úgy a' rendes Tóldalék a' Híradóhoz, e' lévén, a' Mértéktár, mint megbetsülhetetlen el-ső Munka a' Magyar nemzetnél, még is okvetetlen kijönn ugyanazon fél esztén-

dő alatt, különösön. Eggyik, akarmelyik Tóldalékot, a' melyik t. i. a' Híradóval fog járni, ennek az Olvasói fizetés nél-kül veszik.

A' mi Azokat illeti, Kik a' Mérték-tárra különösön, egy for. conv. P. fog-lalót adtak; megtalálják a' magokét Ja-nuarius utólján Debretzenben Könyvá-ros Csáthiné Asszonynál, Pesten Eggen-berger József Könyváros Úrnál, Kološvá-ron a' Ref. Kollegyom' typographiájában, és más Könyvárosoknál is, nyomtatott fe-déltakarójával egygyütt, 15 ezüst krajtzár pótlás' és a' nyugtató írás által adására.

A' Második Kötetre, lefizethetik az 1 for. conv. pénz foglalót a' Híradót Nem-olvasók, Jan. utóljaig.

Szomorú Jelentés

Egy, tsaknem minden Lelektől vég-hetetlenül szerettetett, virtusokkal és tu-dománnyal teljes jó Hazafi, Néhai M. Gy. Gróf Klementy Mikló s' emlékezeté-re írtak össze hirtelenében egy kis Köny-vet, a' M. Vásárhelyi Tanuló Ifjak, ver-sekben: mellyek közzül ide tesszük ezt az itt következő ide-férhető: —

Magas elmék, méjebb szívek
Jaj ti néktek e' földön,
Az ily tökély bár nagy érdem
Boldog itt még ritkán lön.
Csak a' könnyű 's középszerű
Díszlik itt a' nap alatt,
Szerentsétlen a' mi annak
Keskeny körén túl haladt.

Kisfaludi Sándor.

Státus papirosok' Foljamatja

	Ezüstpénzben			Ezüstpénzben		
	6	7	9	26	27	29
Bank-Oblig. 2.1/2pC.	58.7/8	58.1/4	58.7/8	91.1/2	91.3/4	91.1/2
Pengőpénz-Obl. 5pC.	103.1/8	103.1/8	102.5/8	—	—	—
Roths. 1820, 100f. CP.	—	—	—	66.1/2	66.1/4	67.3/8
Partial. 1821. Ua.	132.15/16	—	132.1/4	—	—	—
Bankaktia, 1000f. CP.	1239. —	1237.1/2	1234. —	—	—	—
Páris, Oct.	28	29	30	—	19.1/2	—
Consols 5 pC.	108.40	108.30	108.30	—	20.3/8	—
Ugyanaz 3 pC.	82.70	83. —	82.65	48.1/4	—	48.1/4
Bank-aktia,	—	—	—	105. —	104.3/4	—
				Görögországi	—	—